

O altă confuzie strecurată în ms 740 se referă la o însușire a plantei *tragium*, despre care textul latin, ca și traducerea în limbile franceză și italiană scriu identic :

tragium

Fama est sylvestres capras sagittis confos-
sas, eius herbae pa-
dulo spicula execu-
tare.

(Cartea a IV-a, capit.
XL, p. 512).

tragium

On dit que les daims
ayant des traits ou
des flèches parmi le
corp, les jettent hors
mangeant de cette her-
be. (Matthiolus, p.
379).

Del trago

Dicesi che le capre
selvatiche ferite di sa-
etta si pascono di qu-
est' herba e fanno ca-
dere le saette infisse
nella carne. (Curtio
Troiano, f. 188).

Spre deosebire de acestea, în fragmentul nostru de farmacoterapie citim
ТАКЖЕ КОГО ЗАСТРѢЛАТЪ СТРѢЛОЖ ТОГДА ВЕДРЕНЕЦЪ СТОЛКШИ ПОМАЖЪ РАНОУ СТРѢЛОУ
ВЫГОНИТЪ.

Așadar o proprietate necontrolată științific a acestei plante și mențio-
nată doar cu referire la animale (capre), este prezentată în textul nostru ca
o virtute reală, aplicabilă la oameni. Cine este „inovatorul” și când a apărut
această „inovație” — nu știm. Necunoscînd textul intermediar, nu putem
afirma dacă aparține copistului nostru sau dacă această schimbare survenise
în model.

În baza acestor dovezi, considerăm că ms. 740 își are izvorul în opera
lui Dioscoride și în comentariul din ediția lui Matthiolus, cu precizarea că
fragmentul nostru, prin structura sa se prezintă ca o compilație de *terapeutică*
populară cu medicamente preparate din plante medicinale la îndemîna popo-
lului.

Că avem de-a face cu un text devenit popular ne-o dovedesc încă două
elemente: 1) în conformitate cu mentalitatea populară, care consideră că
leacurile, spre a-și face efectul, trebuie însoțite de descîntece¹ — supravie-
țuiri ale vechilor ritualuri ale magiei — fragmentul nostru se încheie cu două
descîntece, de care nu ne ocupăm aici; 2) în manuscris, alături de rețete,
apare și un pronostic, ca în majoritatea textelor populare de folclor medical
din țara noastră și din alte țări².

De altfel, în evul mediu, mai există un caz similar de carte medicală
cultă, de asemenea foarte larg difuzată, devenită apoi carte populară³. Este
vorba de o cunoscută lucrare a filozofului scolastic dominican, fost episcop
de Regensburg, Albertus Magnus⁴, care cuprinde și un capitol intitulat

¹ Vezi N. Cărtojan, *Cărțile populare în literatura românească*, II, *Epoca influenței grecești*, București, 1938, p. 234.

² Vezi I. C. Cazan, *op. cit.*, p. 59, care prezintă paralel două pronosticuri medievale franceze alături de unul românesc de la finele sec. al XVIII-lea.

³ I. Görres, *Die deutschen Volksbücher, Nähere Würdigung der schönen Historien We-ter — und Arzneibüchlein*, Heidelberg, 1807, p. 30.

⁴ Albertus Magnus, *De secretis mulierum libellus scholiis auctus & a mendis repur-gatus. Eiusdem de virtutibus herbarum, lapidum et animalium quarundam libellus. Item de mira-bilibus mundi, ac de quibusdam effectibus causatis a quibusdam animalibus & C. Adjecimus et ob materiae similitudinem Michaelis Scoti philosophi, de secretis naturae opusculum*, Argento-rati, 1637.